

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felölős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

A Szent-István Társulat háborus jótékonyága. Erdősi Károly apát, a Szent-István Társulat vezérigazgatója terjedelmes jelentésben számol be a Társulat választmányi ülésén arról a nagyszabású hazafias áldozatkészségről, amelyet ez a hét évtizedes, előkelő kulturintézmény a háboru hosszú hónapjai alatt tanusított. — Érdekes, felemelő dokumentuma a minden áldozatra képes hazaszeretnek Erdősi apát jelentése, melynek főbb adatait a következőkben ismertetjük:

A háboru kitörésétől kezdve 1915. év végéig harcoló és sebesült katonáink részére 12-féle imakönyvet bocsátott közre a Szent-István Társulat összesen 1.295.000 példányban. Ez imakönyvek legnagyobb része a tábortól főpapi hivatal, a Hadsegélyző Hivatal s a Katholikus Sajtóegyesület hölgybizottsága révén került ingyen szétosztásra, a többi a Társulat közvetlenül s ugyancsak teljesen ingyen bocsátotta a hazai s az ausztriai kórházak rendelkezésére. Egyéb elajándékozott olvasmányainak példányszáma 131.997 darabra rug. Az összes ajándékönyvek fedezetlen kiadása a Társulat részéről 31.067 korona volt.

Am ezzel még korántsem merült ki teljesen a Szent-István Társulat jótékonyága. Nemcsak kifelé volt bőkezű páratlan méretű kulturadományával, hanem sietett saját portáján is felkarolni hadbavonult tisztviselőinek és munkásainak anyagi érdekeit. — Minkezeknek továbbra is rendszeres fizetést vagy állandó segélyt ad s e célra a háboru elejétől 1915. végéig 82.066 koronát folyósított a hadbanlevőknek, illetve itthonhagyott családjaiknak.

Összegezve mindkét irányú jótékonyág végső száma, 117.133 korona eredményre jutunk, mint amennyit a Szent-István Társulat 1916. január 1-ig a fent jelzett célokra hazafias elhatározásból jut-

tatott. Ha még felemlítjük, hogy ezen összesen kívül még két karácsonyi bazárnak összes tiszta jövedelmét, továbbá pártoló tagságának és egy rendkívül elterjedt könyvkiadványának tiszta hasznát szintén csak a háborus jótékonyág szolgálataira fordította, akkor Erdősi apát fényes jelentése révén az a meggyőződés ver gyökeret bennünk, hogy a mult század nagy esztendejében született Társulat hűségesen szolgálja hagyományait a jelen nagy időben is s ezzel fényes lapját szolgáltatja a frontok mögött tevékenykedő magyar nemzet kultúrörténeke épen akkor, mikor a háboru kitörése folyton csökkenik a jövedelme, fenntartási költségei pedig folyton növekszenek.

Kérdés.

A Rakovszky—Sándor ügy nyugvó pontra ért. A jelen pillanat nem is alkalmas, hogy ilyen ügyekkel hosszasan foglalkozzunk. Ösztjük e tekintetben azt az álláspontot, amivel a képviselőház elnöke a felkavart hullámokat elsimitani iparkodott. Ne is hidd azért kedves olvasó, hogy pártpolitikai fejtegetésre szolgál ez ügy most témául. Mi itt is más szempontból nézzük.

Rakovszky István megtámadta a nagybankokat, hogy a háboruval kapcsolatos helyzetüket szerinte helytelenül kihasználták. Szólt általánosságban minden személyi vonatkozás nélkül. Ehhez joga volt, hisz ellenzéki álláspontjánál fogva hivatása a vezető

államférfiak hivatalos ténykedését bírálat tárgyává tenni. A jelen esetben annál is inkább, mert majdnem félszázados kormányzói tevékenység gyümölcseként jelentkezik, hogy a forgótöke elhatalmasodásával illetéktelen területekre lépett. Sándor Pálnak ugy látszik nagyon elevenére tapintott a felszólalás, mert iparkodott megvédelmezni a nagybankok üzleti tevékenységét. Védte, de úgy, hogy a védelem belékeverte a magyar arisztokráciát, állítván, hogy már épen e nevek miatt sem tételezhető fel a pénzintézetek részéről semminemű visszaélés.

Azt senki sem állithatja, hogy ama nevek hordozói, kiket Sándor Pál felsorolt, kaphatók volnának bármiféle meg nem engedett üzleti vállalkozásra. Ezek az urak nem tudhatják, mit tesz annak az intézetnek tényleges vezetősége, melynek ők nevéknél fogva diszei. Másrészt az nem melegség, hogy a tulkapások a másik oldalon is megtörténhettek, mert ez még nem zárja ki a védelmezettek tökéletes meg nem bíráhatását.

Minket nem is annyira ez a dolog érintet, mint inkább egy másik. A támadás a nagybankok ellen hangzott el általánosságban és a védelem agresszive lépett fel, támadván a keresztényeket, hogy ők sem

A nyilvános Istentisztelet.

Mihályfi Ákos dr. könyve.

Egyetemi előadásokat tartalmaz címlapja magyarázata szerint ez a vaskos kötet, mellyel Mihályfi apátur most a magyar theologiai irodalmat gazdagította. A szerény cisztercia tanár nem idegen munkák, jól-rosszul megírt tankönyvek nyomán ad élénk kivonatot a lelkipásztorkodástan egyik legvonzóbb, de egyuttal legbonyodalmasabb ágából, hanem hosszú, alapos munkával átdolgozta, legvégső hajszalgyökeréig analizálta a liturgika forrásait, történelmi fejlődését, mai pozitív rendszerét s ezzel a papi hivatás magasztos ténykedését, az áldozatot és imádságot a maga mélységeiben, finomságában mutatja be.

Az egyház szertartásai, melyeket a legméltóságosabb titkok köré fűzött, az évezredes hagyományokban kifejlődött ceremóniák, melyek szinte átlényegült, szubtilis vonatkozással vannak Krisztus misztikus életével, ma már jórészt csak távolról megégett kincsek a mi életünkben.

A katolikus egyház fényes istentiszteleti ténykedései, melyek más vallásukban is tiszteletet és bámulatot keltenek, a mi számunkra leginkább mint gyermekkorunk szép emlékei élnek csupán, amikor még a szoba sarkába húzódva próbáltuk utánolni a miséző pap mozdulatait, magunkra akasztott színes ruhadarabokkal reprodukáltuk az

arannyal átszótt miseruhákat, s ábrándokat szőtünk a kékesen gomolygó tömjénfüstön át az Isten menyországáról. Igazi megértés vajmi kevés van bennünk az Egyház szertartásai iránt, mert amikor ezeknek a szertartásoknak ismertetéséhez jutunk középiskolai tanulmányainkban, akkor már csak egy terhes tantárgyat látunk bennünk, s még jó, ha felvilágosodtságában az a könnyelmű „korán érett” diágyerek már a priori nem mosolygja le a szerinte értéktelen ceremóniákat.

Kevés, nagyon kevés érzékünk van ahhoz, hogy a nyilvános istentiszteletet, melyben pedig érettebb fejlel veszünk is részt, szívet és lélekkel kövessük is egyes részeiben. A latin nyelv maga nem akadály és nem is melegség abban, hogy nem jutunk közelebbi vonatkozásba a szent szertartásokkal. A szertartás legnagyobb része ugyanis misztikus cselekmény, melyet a miséző pap egykor csendben, függönyökkel körülrzárt oltárnál végzett, melyet tehát a hívők az őskorban is lélekkel, szívettel követtek és nem füllel és ajakkal.

Mihályfinak jelen műve nemcsak a papnak ad még mélyebb ismereteket, vagy a fiatal klerust vezetni be a szertartástan titkaiba, hanem az intelligens hívő népnek is megnyitja szemét és értelmét, hogy a vasárnapi misét, a papi zsolozsmát, a nyilvános körmeneteket és egyéb istentiszteleteket, melyeken részt vesz, de melyek, valljuk meg, csak bizonyos pietizmus ködébe burkolva állanak előtte, a maguk történelmi multjában és lényegében meg is értse.

Katolikus intelligenciánk egyik nagy hibája, hogy nem sokat érdeklődik a theologia iránt. Nem mintha elfordult volna vallásától, hanem, mert valahogy kívül maradt a szentélyen nem csak lokáliter, de ismeretkörével is. Prohászka Ottokár műveit elolvassa szivesen, beszédjeit szinte exaltáltan hallgatja, de felszabadulva a pillanatnyi elbűvöltségből ismét csak a napilapokból, vagy folyóiratokból szerzett vallás-filozófiája labirintusaiba téved. Theológiával nálunk csak a papság (jó részük a tudományos továbbképzést szintén kénytelen anyagi gondok miatt nélkülözni) és néhány nagyon ráérő hölgy foglalkozik. Megvallom őszintén, vádolnom kell magunkat a theologia hivatásos művelőit is, hogy oly kevés jó, magyar nyelven írt tudományos és a mellett élvezhető könyvet tudunk intelligenciánk kezébe adni. És ami legnagyobb baj, a vallás-filozófia mellett, melyet sokak tévesen a keresztény hit quintessenciájának minősítgnek és mellette feleslegesnek tartanak minden további vallásgyakorlatot, különösen ilyen, már a katechizmus által kívánt ájtóssági ténykedések megértését célzó munka vajmi kevés jut a laikus közönség kezébe.

A templomnak, az oltárnak, a misékönyvnek, a püspök-süvegnek, a pástortobtnak, stb. megértése, észrevéve mennyi, de mennyi hasznos és átvös ismeretet eredményezhet. És az érdeklődéssel, az ismerettel együtt jár a szent dolgok megbecsülése és a mindennapi gyakorlatba való bekapcsolódása is.

jobbak a Deakné vásznánál. Erre a szerepre nagyon találóan hangzott el válaszként a sanda mézárósról szóló hasonlat, mert csakugyan máshova nézett, mint ahova ütött.

Mást szerettünk volna hallani, mint azt, hogy itt ez országban mindenki egyformán bűnös: kereskedő, termelő, bankok egyaránt, hogy tekintetben keresztény és nem keresztény között nincs kivétel. Mindenesetre figyelmet keltő, hogy mikor Rakovszky támadta a nagy bankokat, Sándor Pál a zsidóság védelmével replikáz, amit avval árult el, hogy nem a nagy bankok eljárásának korrektsége érdekében szállott sikra, hanem offenzívát indított a keresztények ellen. Az egész eljárásból az a benyomásunk, hogy Sándor Pál a bankuzsora ügyet hitsorsosai ügyének tekint, mert különben más irányt ad beszédének. Mi éppen azért a kérdést tesszük fel: hát csakugyan ilyen felekezeti ügy nálunk a bankügy?

HIVATALOS RÉSZ.

Nagybójtai szónok. A folyó évi nagybójtai szónoknak Bibornok-püspök Ur Ó Eminenciája Szlabey Dezső succentor, sekrestyeigazgatót nevezte ki.

Dispositio. Kápláni minőségben áthelyezett Kozma György Buzsákról Mernyére.

Pályázat. A mezőszentgyörgyi róm. kath. iskolaszék az osztálytanítói állásra február 26-ig pályázatot hirdet. Javaldalma: 1200 kor. alapfizetés, lakás, 20 kor. kertilletmény. Kötelességei a díjlevélben. Nők is pályázhatnak. Kérvények Kiss György iszks. elnök címére Lepsény, (Veszprém m.) küldendők.

Csecsemők védelme. A Veszprémvárosi egészségügyi bizottság legutóbbi gyűlésén Vadnay Szilárd dr., vármegyei főorvos javaslatot terjesztett elő a csecsemő-védelem érdekében. A háború férfivesztésének kiegyenlítését az újszülöttek megmentésének s gondos ápolásának nemes, hazafias munkájában kell megtalálnunk. S ha a statisztikusok tapasztalata szerint háború után növekszik is a születések száma, ezt csak úgy tudjuk megszerezni a nemzeti erőpótlás javára, ha az újszülötteket a járványos bajoktól megóvjuk s ha —

Ami már most a munka jelentőségét a papságra vonatkozólag illeti, ki kell emelnem különösen, hogy eltekintve attól, hogy Mihályfi könyve magának az oltár hivatásos szolgájának számára is nagyon sok hasznos felvilágosítással, meglepetésszerű magyarázattal szolgál a szent ténykedések végzésénél, a gyakorlati életben csaknem nélkülözhetetlen, mert a szent Szertartások Kongregációjának legújabb döntvényei alapján közli a ma érvényben levő előírásokat. Nagyon érdekes, minálunk eddig kevéssé ismert felvilágosításokat nyújt a görög katólikus szertartásokról is, mely a munkának egyik hézagpótló fő érdeme. De ha a könyv szigorúan nélkülözhetetlen természetét nem is veszem, gyakorlatias beosztásával, görögülékeny nyelvezetével, könnyed stílusával, különösen pedig a már többször említettem rövid archeológiai magyarázataival élvezetes olvasmány gyanánt is ajánlhatom minden paptársamnak. És bocsássanak meg, ha arra kérem őket, hogy fentebbi fejtegetéseimet számba véve, ezen könyvnek és hasonló természetű műveknek a gondviselésükre bízott intelligens publikum körében propagandát csináljanak. Csak saját munkájukat könnyítik meg vele. A hívő nép előtt pedig gyakran tartanak liturgikus beszédeket, melyekben a mi gyönyörű, mély értelmű szertartásainkat világítsák meg. Különösen a közelgő nagybójtai időben, a szertartások, melyek már külső kereteikben is annyira a kedélyhez szólnak, hadd lérközzenek a nép értelméhez is közelebb; így több lesz a praktikus eredmény. Mihályfi könyve

különösen a házasságon kívül született csecsemőket az elpusztuláshoz vezető nyomortól megmentjük. Dr. Vadnay Szilárd főorvos javaslata szerint a szülésznek kell megbízni a csecsemők ellátásának s gondozásának ellenőrzésével minden olyan helyen, ahol a hatósági felügyelet kívánatos. Ha az édes anya újszülöttjét nem tudja táplálni, erről a szülészno jelentést tesz. A városi hatóság a közigyógymot s a városi orvost kiküldi annak megállapítására, hogy miben rejlik ennek oka. Ha az anya sem tud jól táplálkozni, akkor őt segítézik, ha egészségügyi kifogások mutatkoznak, akkor az újszülöttet menhelybe viszik. A szülészno majd utasításokat kap a felügyelet rendszeres ellátására s minden csecsemő részére egy ivet, melybe tapasztalatait bejegyzi. A város a gondos szülésznoket jutalmazni is fogja. Minden egy éves kort elért csecsemő után — ha azt az édes anya táplálta 10 koronát, ha mesterségesen táplálták, 25 koronát kap. Egy-egy szülészno-re tíz csecsemőt bíznak. Az egészségügyi bizottság ezt a javaslatot elfogadta s előterjeszté a városi tanácsnak.

Nem lesz érdektelen, ha emellett a javaslat mellett felelőtlenül a csecsemő-védelem érdekében megindított azt a mozgalmat is, mely Fejér megye közönségét toborozza az újszülöttek védelmére. Maga az alispán állt a mozgalom élére s a hatósági szigorú intézkedéseket összekapcsolja lelkeszívű emberbarátok társadalmi tevékenységével. Körrendeletének vonatkozó részét az alábbiakban közöljük:

„A gyermekhalandóság apasztásától remélvén a háború után újjászülötöt új Magyarország generációjának megizmosodását, azokhoz fordulok, kik a néppel érintkeznek és akik felvilágosítást tudnak adni néki azokról a tényezőkről, melyek által a tulajdos gyermekhalandóság korlátozható. Varmegyének összes orvosait arra kérem, magyarázzák meg időnként tartandó népszerű előadásokban a gyermektáplálás helyes elveit, vizsgálják rendszeresen a csecsemőket, adjanak utbaigazításokat ahol ennek szüksége fenn forog. Alakítandó lenne minden községben a női társadalom bevonásával olyan szűkebbkörű szervezet, amely emberbaráti érzéssel, a női lélek gyöngédségével ügyelne föl a csecsemők gondozására, némi anyagi segéllyel gyámolíthatná a szegény osztályt, esetleg jutalmat adhatna azoknak az anyáknak, kik csecsemőiket jól gondozzák és akik az időnként eszközözendő bemutatásoknál elismerést érdemelnek. Ez az akció, amelynek körvonalait adtam, nem hivatalos parancsszóval indulna meg, hanem emberbaráti érzésből, az igazi karitásból kell sarjadzania, hogy hasznos és megbecsülhetlen szolgálatot tehessünk a magyar faj nagyon szükséges megizmosodásának. Főszolgabíró uraknak, az orvosi karnak és az összes köz-

ehhez kitűnő forrásmű gyanánt használható. Az illusztris szerző pontos tárgymutatót mellékelte művéhez, melynek segítségével minden legaprólékosabb liturgikus ténykedés vagy kifejezés értelmét könnyen kikereshetjük a vaskos (662 oldal) kitévő kötetben.

A lelkipásztorkodástan két már megjelent kötete (Igehirdetés és Nyilvános Istentisztelet) után türelmetlenül várjuk a nagy mű harmadik, szintén önmagában is befejezett részét, melynek megírásán a tudós szerző most fáradozik.

„A nyilvános Istentisztelet” c. mű kapható a helybeli könyvkereskedésekben és a Sz. István Társulatnál Budapesten. Ára 10 korona.

Dr. Luttor Ferenc.

GONDOLATOK.

Okos ember a szerencsével nem pörösködik, mert annak az emberi törvényhozás nem parancsol.

Van jó és gonosz tudás fája; annak gyümölcsétől bölcs és boldog lesz az ember, ettől pedig esztelen és boldogtalan.

Némelykor nehezebb a jogot gyakorolni, mint a kötelességet teljesíteni.

Nagyobb dicsőség az ellenséget meggyőzni, mint legyőzni.

Magány a bölcsesség iskolája, elmékedés a bölcsesség tanítója.

ségeknek ilyen irányú közbelépésére számítok, mert magyart akarunk menteni, — Kőlcsey szerint pedig egy emberélet megmentése sokkal fontosabb, higység erette minden lehető elkövetni ne kellene.”

Mind ezek beszédes jelei egyrésztől az aggodó nemzetféltségek, másrésztől a védelem hatóság eszközeit kutató bölcs tevékenységnek s hasznos eredményre törő tevékenységnek. A bárhonnan felcsillanó s jónál jobb gondolatok kiegészíthetik egymást, hogy az országzszer megindult csecsemő-védelem minél nagyobb számú s minél egészségesebb testű és lelki generációval pótolhassa a mai élethullás könnyet fakasztó veszteségeit.

A rokkantak gondozása.

A nemzet hálas szeretettel óhajta gondozni a háboruban rokkanttá vált katonákat. Nemesebb, hazafiasabb ügyben igazán nem szólhat meg kötelességre való buzdítással a nemzet részvevő szíve, mint a harc fáradalmában s véres tusáiban beteggé, rokkanttá vált hősök gondozása ügyében.

A kormány-jelentés tárgyalása keretében s felszólalók belefoglalták a rokkantak ügyét is s megkérdézték a kormányelnöket, hogy mily intézkedéseket tett s kíván tenni olyan irányban, hogy a betegek gyógyításban részesüljenek, a rokkantak pedig kellő kioktatás után valamely kenyérgyártó pályán elhelyeztessenek.

A miniszterelnök keddi felszólalása alkalmával általános vonásokban előterjesztette azokat az intézkedéseket s terveket, amelyek a rokkantak gondozása s jövőbeli elhelyeztetése érdekében folyamatban vannak. E kegyeletes, kötelességből eredő nemzeti ügynek fontossága mi előttünk is nagy állami s társadalmi feladat képében világít s bennünket is arra buzdít, hogy a reáható intézkedéseket, tervezeteket, gondolatokat nyilvántartsuk, megismertessük s mennél szélesebb körben elterjesszük. Ez az emberies s egyuttal hazafitúi érzés tanácsolja, hogy a miniszterelnök beszédének erre a kérdésre vonatkozó részét mis is leközlöljük.

Megvilágítja ez a beszéd első sorban a rokkantak kezelése, oktatása és ellátása érdekében végzett kormányintézkedéseket. Bizonyítja, hogy nincs ellentét az oktatási kényszer és a vagyonos rokkant felszabadítása között a kényszer alól. Aki el tudja látni a családját eddigi foglalkozása alapján, arra nem alkalmazák az oktatási kényszert. A közös hadügyminiszter ural egyetértően elrendelt nyilvántartás ma felmutat 29.000 külső sérülést folytán rokkant, 5810 belső betegség folytán rokkant, azonkívül van a legutolsó időben beérkezett 7900 bejelentési lap, amelyre nézve részletes adatok még nem állanak rendelkezésre. Feltűnő itt a belső betegség miatt rokkantoknak csekély száma. Ez onnan van, hogy most csak azokat nyilvánítták harcképteleneknek, akiknél a belső betegség olyan fokot ért el, hogy rokkantságuk nyilvánvaló. De a miniszterelnök attól tart, hogy a háború lezajlása után sokan lesznek, akik a harctérről belső betegségek csiráit hozták magukkal s ezeket kellő utókezelésben kell részesíteni, ha nem akarjuk, hogy a sok becses és drága emberélet veszedelem és pusztulás érje. Ezzel kapcsolatosan egy véli, jelentékeny lépést tehetünk majd a tüdőbajosok gyógyítására és egyáltalában a tuberkulózis elleni védekezésre terén. Egyelőre két megfigyelő állomás, a besztercebányai 2400 ágygal tüdőbetegek és a rózsashegyi 1800 ágygal más belső betegek számára van berendezve. Reméli, hogy lehetséges lesz a rokkantalap rendelkezésére álló pénzforsókknak, a magyar törvényhatóságok, testületeknek, a magyar társadalom áldozatkészségét bevonva, ezt az egész kérdést gazdaságosan, célszerűen úgy rendezni, hogy megvessük végre alapját a tüdőbaj hatékony leküzdésének, a nélkül, hogy eiviselhetetlen pénzügyi terheket hárítanánk az államra.

Ezután válaszol arra a kifogásra, hogy a rokkantak oktatása elhanyagolja a mezőgazdaságot. A rokkantak tetemes része — ugymond — alig alkalmas mezőgazdasági munkára s kénytelenek valami iparra áttérni. Mezőgazdasági oktatásra azoknál gondolhatunk, akiknek saját földjük van és akiknél nem nagy hiba, hogy műközzel vagy benn valamilyen lassabban végzik munkájukat.

A munkaközvetítés feladatát átvette a kormány. Itt azonban ismét szükség van a társadalom segítségére, hogy a tanult rokkantak használt vegyék a gyakorlati életben részleges munkaképességüknek. A miniszterelnök a társadalomnak ezt

a munkáját össze akarja kapcsolni a hadiárvek gondozására irányuló társadalmi munkával. Mind a kettőnél fontos, hogy minden egyes árvának és rokkantnak meg legyen az egyéni gondozója, hogy mindenki tudja, kihez forduljon és mindenki fölött legyen egy örökös társadalmi tényező, aki ezzel a dologgal lelkesedéssel és odaadással foglalkozik. A törvényhatóságok és magyar társadalom bevonásával így lehet majd megvalósítani azt, hogy ne legyen olyan rokkant és árva ebben az országban, aki közvetlen közelről és ember és ember közötti érintkezés áldást hozó melegével ne érezze meg a magyar nemzetnek gondoskodó szerepét. A miniszterelnök itt megvallja, hogy ezen a téren már előbb kellett volna megmozdulnunk, de nem volt fizikai ideje. Eddig nem mulasztottunk vele sokat, de most itt van a pillanat, amikor a leg-rövidebb idő alatt kell, hogy valami történjen. A miniszterelnök szerepe csak az első felhívás és a szervezkedés bevezetése lesz, azután át fogja adni a vezetést oly tényezőknél, akik több idővel rendelkeznek e nemes munka számára.

Veszprémi pénzügyintézetek.

I. Közgazdasági Bank és Takarékpénztár.

A pénzügyintézetek — lezárván a második három év üzleteredményeit — beszámolnak a részvényeseknek s a nagy nyilvánosságának ezzel az eredménnyel.

A veszprémi pénzügyintézetek sorában a Közgazdasági Bank és Takarékpénztár jelentése jutott legelőször hozzánk s eszerint szokásos s olvasóinkat is bizonyára érdeklő ismertetésünket ezzel az intézettel kezdjük.

A közgazdasági bank hitelét, mint a jelentés is megemlíti, nagy üzletkörben a gazdasági elemek táplálják. Ez az üzleti tényező azonban a gazdasági terményárak nagyarányú emelkedése folytán nagy jövedelemhez jutott s így nem kölcsönre szorult s üzleti összeköttetését nem kamatfizető üzleti jövedelem emelésére, hanem saját terhének csökkentésére, illetve pénzelhelyezés folytán tőkejövédelmézésre használta föl.

Országszerte látszik ez a gazdasági fordulat s csak a napokban említette meg egyik aiföldi nagy pénzügyintézet, hogy a paraszti birtok abban a városban milliókra menő jelzőleg tehertől mentesült. De így van ez nálunk is. A kölcsöntőke általános csökkenésével szemben a betétállományban nagyarányú emelkedés mutatkozik s emiatt, ha csak egyik-másik pénzügyintézet háborús üzlettel nem foglalkozott, nagyirányú fejlődés különösen vidéki intézeteknél — alig mutatkozik.

A Közgazdasági Bank is, hogy a hitelélet pangását ellensúlyozza, bizományságot vállalt a Hadi Termény részvénytársaságtól s vállalkozott, hogy vármegyénk három járását s a közel fekvő balatoni fűrdőket az 1915—16. évben liszttel ellátja. Erre a célra hetvennyolc waggon gabona vásárlására kapott engedélyt.

Az intézet váltótárcája az 1915. év végén 946.089 kor. 15 fill. — kötvénykölcsön állománya 41.111 kor. 39 fill. — betét 1.064.088 kor. 99 fill. — visszleszámitolási terhe 53.704 kor. 54 fillér. Vagyon-méreg 1.650.508 kor. 80 fillér. A teher-számlát kiegyenlített 33.177 kor. 76 fillér nyereség. Részvényeinket az osztalék 9 korona. A tartalék-alap — 10 ezer koronával szaporodván — 45 ezer korona. Jótékony célra fordít az intézet 300 koronát s jövő évre átutal 2.795 koronát. Az intézet összes hadikölcsön jegyzése 75.100 korona. Az intézetnél jegyzett hadikölcsönök összege 602.500 korona. Az összforgalom 18.739.669 kor. 75 fillér volt.

Az igazgatóságból Hunkár Béla, Rápoch Sándor, Steiner F. Jenő s Walla Géza kilépnek. A közgyűlés azonban újra megválaszthatja őket. Lejár meg a mandátuma a felügyelőbizottság négy s a választmány két tagjának. Az intézet köteleiből harctéren vannak dr. Rainprecht Antal vezérigazgató és Schröder József könyvelő.

Az idei (IV.) közgyűlés napja február 20. A közgyűlést Káuzli Dezső prelátnak-kanonok — elnökgazgató vezeti.

Gazdasági munkabizottság. A hivatalos lap kormányrendeletet közöl, amellyel utasítja az összes törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy a törvényhatóság területén gazdasági munkabizottságokat alakítsanak. E bizottságok feladata az lesz, hogy a munkakerők kellő kihasználása érdekében a hadifogyók munkájának a polgári hatóságok hatáskörébe eső ügyeit intézi, valamint a

katonai munkásoktagok és a katonai lovak kiadásánál közreműködik.

A gazdasági munkabizottság megállapítja, hogy a földmivélsügyi miniszternek rendelkezésére bocsátott és általa az egyes törvényhatóságok részére meghatározott hadifogyó-kontingensből a törvényhatóságok területén kinek és hány hadifogyó adassék ki; intézkedik, hogy szükség esetén a hadifogyók a törvényhatóság területén más munkahelyre vitessenek; gondoskodik, hogy a felesleges hadifogyók visszaadassanak; ellenőrzi a foglyok elszállásolását és élelmezését; közreműködik a foglyok részére szükséges ruházat megszerzésénél; átveszi az előírt óvadékokat és azt kezeli és szükség szerint kiutalja.

A bizottság elnöke a törvényhatóság első tisztviselője. Tagjait a főispán hozzájárulásával a törvényhatóság első tisztviselője nevezi ki. — A katonai igazgatás a katonai fegyelmi ügyek ellátására egy katonatisztet vezényel ki, szakvélemények megadására pedig a gazdasági felügyelő, illetve erdőfelügyelő és iparfelügyelő mindenkor felszólítandó.

Hadifogyókat a gazdasági munkák elvégzésére ezentúl ettől a bizottságtól kell kérni. A bizottság fog gondoskodni, hogy a foglyokat a katonai parancsnokság kiutalja és a bizottság fogja őket a különböző helyekre beosztani. A foglyokkal foglalkoztatásuk egész ideje alatt a bizottság rendelkezik. — Nem lehet elvenni a foglyokat olyan munkáltatóktól, akik a foglyokat egész télen át eltartották. Kivétel csak akkor történhetik, ha valahol sürgős mezeli munka teljesítendő. Az igénybevett hadifogyókat tízennégy napra fel lehet mondani.

El kell venni a hadifogyókat olyan munkáltatóktól, aki nem tartja meg az elszállásolás, élelmezés és bánásmód tekintetében kiadott szabályzatot. A foglyok orvosi ellenőrzés alatt tartandók. Az orvosi felügyeletet a közegészségügyi orvosok is elláthatják. Munkájukért díjazandók. A díjat a munkáltató fizeti.

Tennivalóink a gyümölcsösben.

Egy közeli községben, hol a viszonyokkal ismerős vagyok, a minap bejártam a szőlőhegyet s azt tapasztaltam, hogy dacára az őszi szakadatlan esőzésnek s a hirtelen rá következett fagyoknak, valamint a háború miatt megfogyott férfimunkaerőnek, csak igen csekély része maradt a szőlőnek bekapálhatatlannal.

De még inkább meglepett annak a körülménynek a felismerése, hogy a legszebben bekapált szőlőkben e munkát a hadbavonultak nejei és anyái végezték. Még tovább kutatva e nyomon — saját emlékezetemből megállapíthatom, hogy ugyanezek az asszonyok maguk munkálták, gondozták, permetezték azokat a szőlőket, amelyek kiválóan szép levélzettel bírtak egész éven át s egészséges, jól beérett vesszőket és bő termést neveltek.

Tehát ezen a vidéken a magyar földmivésző e világháborúban — szívós kitartással igyekszik munkaerőjét megkészszerelni azért, hogy míg férje, fia a háborúban küzd életre-halálra, addig ő a gazdaság minden ágában fenn tudja tartani a rendet, nem engedi pusztulásba menni a szőlőtőkéket sem, melyeket a hadbavonult családok oly nagy szeretettel munkált, ápoló s annak azzal kedveskedni akar, hogy ha visszatér otthonába, virágzó karban láthassa azt a kellemes pihenő helyet, hol ősi szokás szerint igen kedves órákat szoktak a gyermekekkel együtt eltölteni.

Ez az örömteljes tapasztalat bátorít fel arra, hogy feltételezzem a magyar földmivészőkben azt a képességet is, hogy az elsősorban szükséges állattenyésztés és gabonatermelés mellett a serdülő gyermekek segítségével meg fogják cselekedni mindazon munkákat is, amelyek a csülmölcsöszet körében elkerülhetetlen szükségességeknek mondhatók.

Feltétlenül el fogják végezni ezen munkákat is, — a vele járó haszonon kívül és legfőképp azért, hogyha Isten még ez évben gyümölcsérés-kor haza segíti a hadbavonultakat, ezek ismét részesülhessenek abban az édes örömben, hogy

becézett kicsinyeiknek egy-egy fűrt fénylő, ragyogó cseresznyét, — egy pár pirosalmát vagy barackot nyújthassanak.

Hogy pedig mik azon teendők e téren, — amelyek ez időszert a legszükségesebbek, alant körvonalazom.

1. Már az ősszel kellett volna, — de az idei enyhe tél folyamán még mindig végezhető, — felásni a fák alját oly területen, a mely kiterjedése van a fa koronájának.

Aki ezt eddig el nem végezte, igyekezzék teljesíteni. Célja ennek az, hogy az ázott földben a nedvesség könnyebben leszívórog a fa gyökereire, — továbbá, hogy a földben telelő kártékony bábok a felforgatás folytán alákerülnek s a belőlük kikelő lepkék benszorulnak a földben s ki-repülnek nem tudnak.

Ilyen földben rejtőző báb a téli araszoló hernyóé, amelynek lepkéje már november és decemberben előjön s akkor rakja kis csoportokban az éves vesszőkre és rügyekre tojásait. Tavasszal kikelő hernyóik a rügyekbe fúródnak s azokat, — ennél fogva a termést is — tönkre teszik.

2. Ha valaki e tél folyamán egy gyümölcsösbe belép, — elcsodálkoztatóan szemébe ötlök a fák ágairól száraz levelek alakjában lecsüngő, — az idei felette nagy mérvben látható hernyófészkek, a melyekben a galagonya pille apró hernyói telelnek át. Ha a meleg szobában egy pohárba helyezünk ilyen fészket, rövid idő múlva a kis hernyókat az üveg falán mászkálni látjuk.

Ezek a fészkek az utolsó izzig összeszedendők és elégetendők.

A magasan levőket ágastul együtt hernyózó ollóval vágjuk le.

Amennyiben elhanyagolnánk e falánk hernyókat megszedni, — azok kora tavasszal nagy pusztítást végeznének a fa leveleiben, pedig ha nincs levél, nemcsak nem fejlődhet ki a gyümölcs hanem még le is hull.

3. Nézegetjük végig összes gyümölcsfaink törzseit. Ha a földön a törzs közelében fűrészporszerű hulladékot találunk, akkor bizonyos, hogy a fában a nagy faragó pille kukaca van.

Csakhamar megtaláljuk a fa törzsén a lyukat. Ezt kis éles késsel kiszélesítjük s így végén kampós dróttal a lyukból a kukacot kihúzzuk. A lyuk rendszerint alulról fölfelé szolgál. — Megtörténik azonban, hogy a lyuk kanyargós s akkor a drót nem hatol el a féregig, — ilyenkor egy kis formalinba mártott vattát dugunk a lyukba, melyből a kukac kivész.

Ilyen szemet az év folyamán sokszor rendezzünk, a kis kampós drótot pedig kertészkedésünk idején mindig zsebünkben vagy kéznél levő helyen tartjuk.

Ha e kukacokat ki nem szedjük, a fa el-satnyul, nem terem.

Néha a korona valamely vastagabb ágában van e féreg s egy erős szél a megrágtott ágat könnyen letöri s vele pusztul a gyümölcs is, a fa koronája pedig emellett szépségét veszti.

4. Az idei enyhe télen sokszor felszőkik a hőmérő 5—6 R. fokra. E hőmérséklet mellett át-tiltetéseket végezhetünk, ha van csemeténk, mely rendes helyére kiültetendő.

Az ültetésnél a hajszálygökeket kissé visszavagdossuk, de a korona ágait most nem, hanem csak a tavasszal vágjuk vissza. A fa tövén ültetés után a földet kup alakban feltöltjük, hogy a netáni szigorú hideg meg ne ártson a gyökérzetnek.

Sem késő ősszel, sem télen a fa ágait nyesen nem szabad. Ezt csak akkor szabad eszközölni, midőn a fa fejlődésében, levében van, mert csak ekkor tudja a sebet elforrni. Lényeges, hogy a metszés éles ollóval vagy éles késsel történjen. Fűrészvágás után éles késsel sima lapot vágunk, így szebb és gyorsabb a forradás.

— **Lesz elegendő cipő.** Az összes borkészletek lefoglalásának hírére sok városban valószínűleg megrohanták a cipőüzleteket a tulóvatos emberek, hogy még idejében ellássák magukat cipővel. Pedig ez a tulóvagoság csak a cipőüzleteknek használ és csak arra jó, hogy az árak még magasabbra szökjenek fel. Cipőhiánytól nem kell félni, mert a talpbőr hulladékból és fából készült szurrogátumok és egyes bőrfajták, — amelyeket nem foglaltak le — elegendő mennyiségben állnak a polgári lakosság rendelkezésére. Különben is Németországból, Svájcban és Hollandiából sok cipőt fognak behozni a nagykereskedők és ezzel egyenlőre biztosítani is tudják a szükségletet. — Mindazonáltal kísérleteznek már a fatalpu cipőkkel is. Egyenlőre csak gyermekcipőket készítenek fátalpakkal próbaképpen, de ha szükség lesz rá, később a felnőttek részére is fognak ilyen cipőket gyártani.

— **A szövetkezeti tag kötelezettsége.** A háború alatt sok új tagot szereztek a fogyasztási szövetkezetek, éppen ezért fontosak a szövetkezeti tagokra vonatkozó bírói döntések. A Kuria nemrég kimondotta, hogy a szövetkezeti alapszabályoknak az a rendelkezése, hogy a tagok szükségleteiket a szövetkezetnél készletben tartott árukból tartoznak fedezni és hogy e rendelkezés megszegése esetén a tag vagyoni igényeinek épségben tartása mellett a szövetkezetből kizárható, — törvényes alapon áll. Egy másik döntés szerint a szövetkezet tagjai négyhét felmondás mellett az általuk jegyzett üzletrészek teljes befizetése előtt is kiléphetnek s ebben az esetben csak a kilépés időpontjáig lejárt részletek befizetésére kötelezhetők.

A tanító a gyermekvédelem szolgálatában.

Irta: Pflanzner Jolán.

IV.

Még az előbb elmondottakon kívül a tanítónak igen fontos szerepe van a bűn megelőzésében, ha a szülőket oktatja gyermekeik helyes nevelésére. Azért a tanító igekezzék szoros kapcsolatba lépni az iskola és a szülői ház között és ha a szülőket, különösen az anyát, segítő társul nyeri nevelői munkájában, nagyon sok bűncselekménynek elejét veszi.

Ez volna az általános prevenció. Külön prevenciót akkor gyakorolunk, ha egy meghatározott egyénre vonatkozó munkálkodásunk.

A feltűnő testi, szellemi, vagy erkölcsi fogyatkozásban levőket különös figyelmünk tárgyává tesszük s ezeket a tanítványainkat különösen figyeljük nemcsak az iskolában, hanem a játéknál és a szülői hában is. Ha a zülles jeleit tapasztaljuk, eleinte az előbb hivatkozott miniszteri rendelet értelmében a magunk hatáskörében munkálkodunk javításán, de ha ez nem vezetne célhoz, értesítjük az illetékes hatóságot és a szükséges lépések megtételére kérjük fel.

Amint a tanító belép az iskolába, azonnal észreveszi, melyik tanítványa álmos — az esetleg éjszakai munkától, melyeknek beesett az arca, mert vagy pénzt kellett keresni újság, virág vagy egyéb árusításával az éjjeli órákban, vagy nem tudott aludni a részeges szülő otthoni verekedéséi, vagy más hasonló okból. Esetleg az útes nyomait is látjuk a gyermekén. Azután látjuk rajta az éhség, vagy ruházatan a nagy nyomorúság jeleit. Ki nyújthatná az első segítséget az ilyen nyomorúság és zülles szélén álló gyermeknek, — ha nem a tanító? Azért kell a tanítónak a patronázs legáltalánosabb tagjának lenni, mert a legtöbb adatot mi szolgáltatathatjuk és nélkülünk teljes munkát a patronázs nem végezhet.

De nemcsak az iskolába, hanem az iskolán kívül is igen fontos feladat vár a tanítóra. — Ha a 12—18 év közötti lévő fiataloknak, a büntető elkövetésekor a büntethetéshez szükséges erkölcsi és erkölcsi fejlettsége megvolt, a következő intézkedések tehetők: dorgálás, próbárbocsátás, javító-nevelés, fogság vagy államfogság. — A Büntető-novella intézkedéseiben megkülönbözteti a 12 éves alatti, a 12—15, a 15—18 és 18—21 év közötti kort. A 12 éves aluliakat egyáltalán nem, a 12—15 év közöttieket szabadságbüntetéssel csak ritkán engedni büntetni, tehát gyermekként bántik mindazokkal, akik 18-ik évüket még nem töltötték be és nagyon enyhén egészen a 21-ik éven aluliakkal szemben.

A bíróság a büntény elkövetésének mérlegelésében és a büntetés kiszabásában nagy figyelemre méltatja a környezettanulmányban foglalt adatokat, különösen amelyek a bűnös erkölcsi és erkölcsi fejlettségére vonatkoznak. A környezettanulmány utján ismeri meg a gyermekbíró tehát a fiatalok egyéni és társadalmi viszonyait. Azért a tanító töltötheti ki leghelyesebben a környezettanulmányt is, miután ő ismeri őket óta legjobban nemcsak a gyermek társadalmi viszonyait, de szellemi és erkölcsi fejlettségét és ezek mérlegelése után tudja a bíróság is intézkedéseit megtenni, melynek fő-célja nem megtorolni, hanem a bűnt megjavítani.

Midőn a gyermeket próbaidőre bocsátjuk, a tanító nagyon nemesen cselekszik, ha vállalja a pártfogási tisztelet. Ugyancsak a patronázs munkáját segíti elő, ha a menhelyekből vagy javítóintézetekből kihelyezett gyermekek felügyeletét magára vállalja. Utána néz: megfelelő rendes családnál van-e a gyermek elhelyezve, megfelelő bánásmódban részesül-e és ha nem, erről jelentést tesz az illetékes hatóságnál.

Van még egy szomorú oldala társadalmunknak, mely a gyermekmunkáskorról szól. — Bármenyire meg van ennek a munkának egy bizonyos fokig a létjogosultsága, a midőn a szülőknek segít a gyermek, annál elítélendőbb azonban az a mindjobban terjedő áramlat, mely a kiskorúakat keresetre irányuló munkájában nyilvánul. Ott nem érheti el célját a gyermekvédelem, hol a gyermekmunkát minden káros és egészségtelen fattyuhajtásával együtt fel nem kutatjuk és ki nem írjuk. Mert hiábavaló frázis ott beszélni a gyermek szeretetéről, ahol annak jogos és kötelességszerű nevelését és oktatását rövidítik meg a gyermek dolografogása által és ezzel közrejátszanak a gyermek erkölcsi és testi züllesének előidézésében.

A gyermekmunka felügyeletével megbízott iparfelügyelők rettentetes adatokban számolnak be; a javítóintézetek növendékei is nagyobb részben a gyermekmunkások közül kerülnek ki. Az iparfelügyelők nem képesek minden adatot kikutatni, hisz ha ők megjelennek a gyárakban vagy ipartelepeken a kiskorú munkásokat eltárgadják vagy egyéb furdangalt elűntetik. — A tanító itt ismét a patronázs munkáját teljesíti, ha az eseteket kitudja és a hatósággal indítja; megfelelő lépéseket tesz, hogy a gyáraknál vagy iparosoknál alkalmazott fiatalok munkaejének kizsákmányolása elő ne forduljon.

Tapasztalhatta a tanító, hogy 10 év körüli tanítványainak nem egyszer pornografikus képeket nézegetnek. Ez ellen küzdeni kell, mert ennek a gyermek kezébe jutása már egy adat a szülő vagy környezete ellen.

Ugyanilyen erős küzdelem kell az ifjúság korcsmázása ellen. — Ha meggondoljuk, hogy az összes emberi, társadalmi bűnök 99%-a az alkohol jegyében született s hány bűn meg nem történné, ha az alkoholt nem élveznék és ha meggondoljuk, hogy az alkohol élvezését legtöbbször már fiatal korban kezdik el, — igen sokszor a szülők unszolására isszák az első pohárka pálinkát, — akkor be kell látnunk, hogy a tanító a gyermekvédelemnek tesz szolgálatot, ha a fiatalok korcsmázása ellen küzd és az iskolában minden alkalmat megragad az alkohol káros hatásának elcsedetésére.

A gyermekvédelem ügyét szolgáljuk akkor is, ha a nép között ismertté tesszük és megkedveltetjük a gyermekmenhely intézményét, ahol megmentés vár a szánalomraméltó gyermekekre. Ismerje ezt a nemesen működő játékon intézményt mindenki, hogy minél több zülöt mentsenek meg az aggodalomtól és minél több gyermeket a testi és erkölcsi elpusztulástól. A tanító maga is kísérelje figyelemmel és beszélgetés közben ajánlja a lakosság gondjaiba, ha elhagyott gyermeket lát. Ha pedig testi vagy lelki veszedelem fenyegeti a gyermeket mostani környezetében, tegyen jelentést illetékes helyen, hogy a szerencsétlent önmagára, de a társadalomra nézve is megmentsék.

A gyermeket a menhely nevelőszülőkhöz helyezi, ahonnan a megfelelő korúak ovodába, iskolába járnak. A tanító e gyermekek bizalmát hamar megnyerheti, hisz önkénytelenül húzódnak tanítójukhoz, ki jó hozzájuk, kitől szeretettel tapasztalnak és kihez ők is bizalommal viseltetnek, ép ezért elmesélnek sok olyan dolgot, amiből a tanító képet alkothat otthoni körülményeiről és ha azok nem válnának a gyermek testi és erkölcsi javára, kötelessége intézkedni annál is inkább, mert ha a rossz kifejlődését elnézzük, egy rossz gyermek nagyon sokat a fertőbe ránthat. Az iskola befeje-

zése után merül fel a kérdés, hogy a gyermek milyen pályára lépjen. Ekkor a tanító nagy segítségére lehet a menhelynek, miután a gyermek hajlandóságát az iskolában kiismerte.

Lássuk mit tehet még a tanító a gyermekvédelem ügyéért. A magárahagyott, szülői nevelést nélkülöző gyermek különösen városhelyen közpredája a minden bűnre csábító utcának. Számítalan esetben saját környezete tanítja a gyermeket a lopásra.

A Büntető-novella rendelkezései értelmében az erkölcsi romlás veszélyének kitett, vagy züllesnek indult gyermekek és fiatalokkal szemben az erkölcsi megmentés és a nevelés szempontjait kell érvényre emelni, hogy az ily gyermekek és fiatalok körében rejülő társadalmi veszély már keletkezésében elfojtassék és abból eredhető társadalmi baj megelőztessek. — A patronázs egyesületek és egyletek tehát elsősorban preventív irányban munkálkodjanak, előzzék meg a bajt és mihelyt a veszélyeztető környezetben levő fiatalokról vagy bűnösöiről tudomást szereznek, értesítsék a hatóságokat.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

A* háború krónikája.

Február 13. Egy német buvárhajó február 8-án a sziriai tengerparton Beiruttól délre elsüllyesztette a Suffren francia sorhajót. — Tiránától nyugatra olasz csapatok megkísérelték, hogy az általunk elfoglalt magaslati állásokat visszavegyék. Csapatunk a támadásokat mind visszaverték. — Csapatunk ma reggel a Rombon-szakaszon az olaszok egy hadállását elfoglalták: három gépfegyvert zsákmányoltak és 73 alpinót elfogtak. — A délutáni órákban a Tarnopoltól északnyugatra levő előrs-sáncból, mivel az ellenség a legnehezebb tüzérségi harc alá vette, kivonultunk. Az oroszok az elhagyott állásban erősen megvetették a lábukat. De az éj folyamán egy ellentámadásunkkal heves harc közt újra kiverők őket. — A Champagneban a német arcvonal ellen intézett igen heves tüzelés után a franciák este a Maison de Champagne majortól keletre támadásba mentek át és 200 méter szélességben benyomultak a németek állásába.

Február 14. Az olaszoknak a Rombon területén töltök elragadott állás ellen intézett éjjeli támadását visszavertük. Helyenként az ellenség élénk tüzérségi tevékenységet fejtett ki. Egy tengeri repülőrajunk Ravennában elpusztított két vasuti rak-tárt, sulyosan megrongálta a pályaudvar épületét, a kén- és a cukorgyárt és néhány helyen tüzet okozott. Egy másik repülőrajunk a codigoro-i és a cavanello-i szivattyúműveket többször telibe találta. — A délkeleti és az olasz harctéren különös esemény nem történt. — A nyugati harctéren élénk harcok vannak. A németek állandó sikkrel működnek, közben több vasuti telepet bombáztak.

Február 15. Az Albániában működő császári és királyi haderők előcsapatai elérték az Arzen alsó folyását. — Bolgár csapatok tegnap megszállták Elbaszánt. — A tengermentéki harcra valóan az ágyuharc tegnap egyes helyeken igen heves volt. — Az élénk tüzérségi harc a nyugati harctér nagy részén tovább tartott. — Az orosz harctéren jelentékeny esemény nem történt.

Február 16. Az olaszokat vereség és nagy veszteség érte a Rombon-területen. A tengermentéren heves ágyuharc volt. Tizenegy repülőgépink sikerrel bombázta a milánói pályaudvart és a gyártelepeket. — A délkeleti harctéren nincs újság. — Az angolokat Yperntől délkeletre állandóan kudarcozok érik. A franciák minden eredmény nélkül támadnak. Az ágyuharc több helyen nagy heveséggel folyik. — Keletgaliában ellenséges repülőök fokozott harci tevékenységet fejtettek ki, de eredmény nélkül. Tarnopoltól északnyugatra egy német harci repülő leszedett egy orosz repülőgépet.

Február 17. A tengermentéki arcvonalon és a karintiai arcvonalon ehhez csatlakozó részen a tüzérségi harc tovább tart. A doberdói szakaszon aknavető- és kézigránátharcokra is sor került. Romboni új állás előterét az ellenség holttestei borítják. — Az angolok tegnap este háromszor is eredménytelenül támadták az Yperntől délkeletre a németek által elfoglalt hadállást. A Champagneban a franciák ismét megkísérelték, hogy Tahurettől északnyugatra állásukat visszafoglalják. Kísérelték megfúszni. — Az orosz és a balkáni harctéren

a helyzet változatlan. — A török harctéren az angolok és az oroszok folytonos veszteséget szenvednek.

Február 18. A délkeleti, a nyugati és az orosz harctéren nem történt nevezetesebb esemény. — Az olasz ágyútűz a Canale-völgyben lévő helységek, a Rombon-terület és a tolimeni és görcei hídfók ellen irányult. Az olaszoknak a Monte San Michele ellen megkísérelt támadását visszaverték. Pólánál a hadikikötő külső övének védő-ítései leszedtek egy olasz repülőgépet.

IRODALOM.

* A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára félévre 2 korona 40 fillér.

* Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadlás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. febr. 5-től 1916. febr. 13-ig. —

Születés.

Kiss István ácssegéd és Brenner Mária leánya Julianna r. kath. — Kolinger József napszámos és Páris Mária fia Ferenc r. kath. — Novák Sebestyén szabósegéd és Strenner Mária fia Sebestyén r. kath. — Rapai Mihály gőzeke gépész és Kiss Mária leánya Mária r. kath.

Halálozás.

Heizer Jakab katona 1915. július 4. hős halálát halt r. kath. 32 éves. — Babos János katona 1915. augusztus 3. a hazáért hős halálát halt r. kath. 28 éves. — Tóth Ágoston katona 1915. augusztus 8. a hazáért hős halálát halt r. kath. 41 éves. — Kálmán Gyula katona 1915. augusztus 13. a hazáért hős halálát halt r. kath. 20 éves. — Kajánovics János katona 1915. szeptember 9. a hazáért hős halálát halt r. kath. 35 éves. — Ispaitz Lászlóné Német Terézia cipész-liparos neje r. kath. 62 éves. — Jezerneckzi Lajos napszámos ref. 77 éves. — Farkas Mihályné Kálmán Zsófia államvasuti szivattyú kezelő neje ág. h. ev. 43 éves. — Deme Béla József ref. 1 hónapos. — Özv. Csomai Mihályné Néhai Katalin magánzó r. kath. 72 éves. — Novák Károly ág. h. ev. 2 hónapos — Özv. Csertán Ferencné Csertán Julianna magánzó r. kath. 84 éves. — Szalai Vilma Róza r. kath. 5 éves. — Fehér Sándor szegényházi tag r. kath. 73 éves. — Vancsó János r. kath. 13 hónapos. — Fazekas József cipészsegéd r. kath. 21 éves.

Házasság.

Molnár István takarékpénztári igazgató r. kath. és Répási Ilona r. kath. — Frikk István molnárségéd r. kath. és Tóth Hermina r. kath.

Meghívó.

A Halimbai Fogyasztási Szövetkezet

f. évi február hó 27-én délután 3 órakor fogja megtartani

évi rendes közgyűlését

a szövetkezet helyiségében, erre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívom.

A gyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság évi jelentése.
2. Az évi mérleg és számadás betérjesztése és tárgyalása.
3. A felügyelőbizottságba egy tagnak választása.
4. Esetleges indítványok.

Halimba, 1916. február hó 12-én.

alsóborsai Csorba György,
elnök.

A Halimbai Fogyasztási Szövetkezet zárszámadása

Bevétel. 1915. december 31-én. Kiadás.

	K	f		K	f
Mult évi pénztári maradvány	1407	67	Árukért	10472	46
Üzletvezető beadott	14304	—	Adókra	448	25
Hitelekbe befolyt	199	04	Házbér	300	—
Árukra adott összegből visszatérítés	25	48	Üzletvezető fizetésére	700	—
Tartályokért	30	—	Szállítási költségekre	237	13
			Üzleti költségekre	71	82
			Tűzbiztosításra	71	06
			Osztalékra	75	50
			Volt pénztáros tartozására	227	28
			Pénztári maradvány	3362	69
	15966	19		15966	19

Vagyon. Mérleg. Teher.

	K	f		K	f
Kézpénz	3362	69	Befizetett üzletrész	1641	—
Árukészlet	2429	19	Be nem fizetett üzletrész	9	—
Be nem fizetett üzletrész	9	—	Kereskedőknek tartozás	1082	66
Berendezés 20% 22-35 fill.	89	40	Tartalékalap	1133	23
			Fel nem vett osztalék	21	50
			Nyereség 1915. évre	2002	89
	5890	28		5890	28

Veszteség. Veszteség- és nyereségszámla. Nyereség.

	K	f		K	f
Adókra	448	25	Vegyesáruknál nyersbevétel	2374	43
Házbérre	300	—	Eladott tartályokból	30	—
Üzletvezető fizetésére	700	—	Dohányáruknál nyersbevétel	114	83
Szállítási költségekre	237	13	Okmánybélyegeknél bevétel	1	33
Üzleti kiadás	71	82	Italoknál nyersbevétel	1613	34
Tűzbiztosítás	71	06			
Osztalékra	75	50			
Volt pénztáros tartozására	227	28			
Nyereség 1915. december 31-én	2002	89			
	4133	93		4133	93

Halimba, 1916. február hó 12-én.

Csorba György,
ig. tag, elnök.

Vajai Gyula,
ig. tag.

Ezen számadást, mérleget, a veszteség- és nyereségszámla adatait átvizsgáltuk, azokat helyeseknek találván, elfogadjuk.

Halimba, 1916. február hó 14-én.

Angell György,
feln. b. elnök.

Illés Mohos István,
I. b. tag.

Csepser Károly,
I. b. tag.

Ravasz Ignázt,
I. b. tag.

Kauker János,
I. b. tag.

Mohos György,
I. b. tag.

ÓRIÁSI

bajok vannak most a bádogdobozok körül a nagy bádoghiány miatt, úgy hogy gyáramban több ízben üzemzavar fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságu bádogdobozokat beszerezni. Mely tisztelettel kérem tehát a t. fogyasztó közönséget, hogy bevásárlásainál legyen szives csak az óriási

FEDÁK

cipőkrémét kérni, hogy a szükséges dobozok készítése egyöntetű legyen, mert csak így lesz módomban tisztelt vevőim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak, kielégíteni. Az óriási Fedák-

CIPŐKRÉM

ma már nélkülözhetetlenné vált minden háztartásban, mert Háziasszonyaink meggyőződtek arról, hogy ezen kipróbált, jó cipőkrém az összes gyártmányokat felülmúlja. — Az óriási Fedák-cipőkrém a nyersanyagok folytonos emelkedése folytán

40 filléres árbán

kerül forgalomba, mert sikerült nagyobb mennyiségű, elsőrendű minőségű nyersanyagot beszerezni és így a háború előtti kitűnő minőségben

mindenütt kapható!

VADÁSZ ZSIGMOND

vegyészeti gyára

Budapest, VI., Lehel-utca 29. sz.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. **ORGONÁK** átalakítását és hangolását jutányos árbán számítom. Iskolák részére **HARMONIUMOKAT** jó erős kivitelben készítek. **ZONGORÁK** javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő, ásványviz nagy raktára
VESZPRÉM.

Telefon: 55. — Sörgőnyém: Bakos Veszprém.

Ajánlom a téli időnyre bel- és külföldi csemegeárúkat, válogatott fűszereket, idej aratású tea-
: különlegességeimet. :

Teasütemények, csokoládék, kakaó és gyermektápszerek. Mindennemű hal- és huskonzervek.

Befőttek, lekvárok, Jamsrum, likőrök, cognac és pezsgők, bel- és külföldi borok. — Kávékban nagy választék.

Gőzkávépörköld

Naponta friss pörkölt kávékeverék.

Háztartási és gazdasági cikkek. — Illatszerek. Finom hentesárú. : Prágai sonka. :

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

- agymint: rüpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetőmenyek, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt tablázatok, névjegyek, meghívók, elfogadási és emlékeztető táblák, számlák, címkek, stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerinti fűzve vagy beköthve szállíthatnak. Hivatalos levelepapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos vizsgálópok, tet közszerinti menyiri égben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródi, ugyazintén fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61